

„Бог вислухав наших молитов“

Голоси української преси про 1-шу сесію Національної Ради

Перша сесія Української Національної Ради відразу знайшла, як і треба було сподіватися, великий відгук на сторінках нашої преси в Німеччині. Не сумніваємося, що й преса в інших країнах Європи й заокеанська відгукнеться на цю подію, присвятивши їй свої шпальти. Сталося бо те, що „... вперше в історії нашого політичного життя об'єдналися довкола одного політичного центру всі самостійницькі політичні сили нації і висадили його сильним авторитетом на спільну боротьбу за Самостійну Українську Державу“, як констатує передова стаття „Часу“.

Цей тиждень, як і решта українських газет у Німеччині, повністю надрукував текст Декларації Української Національної Ради і Комунікат Президії УНР та офіційне повідомлення про 1-шу сесію. Ліцензіат „Часу“ Роман Лівницький у своїй передовиці „Українська перемога“ констатує:

„Специфічні умови нашого політичного і національного життя кажуть нам особливо підкреслити, що Українська Національна Рада знайшла визнання і східноукраїнських і західноукраїнських політичних партій і що тим способом об'єдналися в одно соборне ціле всі сили нації до спільної боротьби за спільну ціль. Цей факт — маніфестація нашої волі і тепер і в майбутньому спільно боротися і спільно жити в одній Українській Державі під керівництвом єдиного Українського Уряду.“

Далі автор говорить про те, що після першої світової війни було фактично два українські політичні центри, а саме: УНР і галицький центр (ЗУНР), і, не зважаючи на соборний акт 22-го січня 1919 р., ця подія лишилася подією скорше символічного характеру, „що тільки заманіфестувала соборницьку волю народу без поважніших практичних наслідків“.

Ствердивши, що 30 літ між двома світовими війнами ми не мали ніякого політичного центру, бо уряд ЗУНР був розв'язаний, а уряд УНР не проявляв ніякої діяльності, автор продовжує:

„В українському політичному житті розпочався той нездоровий період, в якому-то кожна більша партія висувала претензії на репрезентативність цілого народу, негувала значення й управління інших політичних партій і тим способом дійшло до внутрішньої політичної анархії, до „війни всіх проти всіх“ і без можливостей інтеграції когось третього з понадпартійним загально-національним авторитетом.“

Так само друга світова війна, що проходила під знаком повної деколонізації для української справи, не принесла об'єднання українських партій. І лише тепер, через три роки по закінченні війни,

„Українська Національна Рада стала дійсністю. Єдиний український провід створено. Політичну організацію української суспільності завершено. Закон, які зобов'язують в кожній дозрілій суспільності, відтепер зобов'язують і в нас. Ці закони вимагають, щоб вільна гра політичних сил народу знаходила своє природне вирішення в одному політичному центрі, який є для них і для цілої нації надзвичайним і найвищим авторитетом.“

Свою повну добрих намірів статтю Роман Лівницький закінчує словами:

„Ця єдність сьогодні до нас прийшла. Бог вислухав наших молитов.“

„Неділя“ містить на першій сторінці Декларацію Української Національної Ради, в якій подвійні абзаци набрані корпусом (інші петитом), Комунікат Президії Української Національної Ради, а також офіційне повідомлення про першу сесію Української Національної Ради під наголовком „Історична заява Голови Української Народньої Республіки“ з численними, зробленими редакцією „Неділі“, підкресленнями в тексті.

І нарешті „Українська Трибуна“ теж подає Комунікат Президії Української Національної Ради, повний текст Декларації і, крім того, додає „Слово Голови делегата ОУН(П) після прийняття Декларації Національної Ради“, „Заяву делегата ОУН(П) в Національній Раді до Декларації Національної Ради“ та офіційний лист у справі Варшавського договору Голови Директорії УНР А. Лівницького до голови підготовчої комісії Національної Ради.

Поправка

В попередньому числі „У В“ на 2-й стор., в наголовку другої (зверху зліва) замітки, трапилася прикра помилка. Написано: „На шляху до Американського пакту“, треба: „На шляху до Атлантичного пакту“. Ред.

Ситуація в Берліні незмінна

Під знамом нарад, переговорів... переговорів і нарад — Клей: США готові до переговорів, але не під тиском

БЕРЛІН (Радіо-Мюнхен). 25 липня. Клей відбув сьогодні нараду з американськими послами в Москві й Лондоні і знавцем російського питання Волленом. Предметом розмов була ситуація в Берліні. Генерал Клей заявив, що США готові до переговорів з приводу Німеччини, але не під тиском.

Наради Клея з Труменом і Маршалом

ВАШІНГТОН (ББС). 24 липня. Генерал Клей, прибувши в середу до Вашингтону, обговорював з президентом Труменом, державним секретарем Маршалом і високими військовиками ситуацію в Берліні.

(ЮП). Після конференції в Трумена генерал Клей обговорював політичну ситуацію також у комітеті зовнішньої політики палати депутатів. Як закінчилося неофіційне засідання, голова комітету Ч. Іген, разом з міністром армії Роялем, підписали заяву, в якій говориться:

„Генерал Клей склав комітетові звіт про загальну ситуацію в Берліні та заходи американських військ і цивільних установ. Генерал Клей знову вказав на рішучість і здат-

ність американських збройних сил здійснити політику нашого уряду, залишаючись і надалі в Берліні і постачаючи населення американського сектору. Голова (комітету) Іген приєднався до державного секретаря в справах армії, привітавши генерала Клея з блискучим способом, в який американські війська і цивільні службовці досі виконували місію в Берліні та в усій Німеччині.“

Американці постачатимуть 4500 тонн щоденно

ВАШІНГТОН (Дена-ІНС). 23 липня. Як сказав генерал Клей на одній пресовій конференції, надалі до Берліну транспортуватиметься щоденно 4500 тонн життєво-необхідних товарів. Коло Шпандав будуватиметься новий аеродром.

Галас навколо обіцяного со-ветського хліба

БЕРЛІН (Дена). 23 липня. Щоб уможливити постачання населення Берліну советськими харчовими продуктами, в советському секторі Берліну відкриються незабаром приблизно 2800 нових склепів. Як повідомляє „Тегліхе Рундшав“, уся мережа торгівлі харчовими продук-

тами збільшить час своєї праці від 3 до 5 годин. Багатьом підприємствам харчової промисловости заявлено, що вони мають додатково перебрати на себе переробку відповідної кількості советських продуктів. Кожній установі советського сектору, яка видає харчові картки, мають бути приділені райони західних секторів, мешканці яких зможуть реєструватися в советському секторі.

За повідомленням пресової агенції СЕД'у, брандербурзький прем'єр-міністр д-р Штайнгоф заявив: Готовість Советського Союзу постачати західні сектори Берліну харчовими продуктами показує, що західні держави „цілком даремно завдавали собі клопоту“.

Польське вугілля для Берліну?

МОСКВА (АП). 23 липня. За повідомленням польських кіл, у Москві тепер провадяться переговори з приводу постачання польського вугілля до західних секторів Берліну. На запитання, з ким польський уряд провадить переговори, представник відповів: „З людьми, що можуть доставляти вугілля до Берліну.“

Двогвинні маневри авіації в американській зоні

МЮНХЕН (ББС). 25 липня. Сьогодні на аеродромі коло Мюнхену приземлилися 16 літаків з реактивними моторами. Незабаром прибуде ще 33 такі літаки. Разом з суперфортеп'ями вони провадитимуть протягом двох тижнів повітряні маневри в американській зоні.

СССР укріплює кордон східної зони

ВІСБАДЕН (Дена). 23 липня. За повідомленням гессенського міністерства внутрішніх справ, останнім часом на гессенсько-тюрингському кордоні Совети споруджують на своєму боці численні прикордонні перешкоди, шлагбаумами і прикордонні рови. Щоб провадити ці роботи, в прикордонних громадах советської зони утворено з місцевого населення робітничі дружини.

Компартія Югославії і «Правда»

БЕОГРАД (ББС). 25 липня. Сьогодні з'їзд югославської компартії односторонньо осудив те, що названо в офіційній заяві „жахливим наклепом“: йдеться про повідомлення „Правди“, передане сьогодні московським радіом, ніби партійний з'їзд в Београді відбувається в атмосфері терору і ті, що вступають проти, накликають на себе репресії.

Чехо-словацькі шпигуни в американській зоні

ФРАНКФУРТ (АП). 23 липня. Представник Чехо-словацького комітету втікачів сказав, що серед чехо-словацьких втікачів, які прибули до американської зони, затримано багато комуністичних шпигунів. Він заперечив повідомлення, нібито американська таємна Служба відслала чехо-словацьких втікачів назад до Чехо-Словацької як своїх шпигунів. Досі в американській зоні заарештовано приблизно від 10 до 40 шпигунів. Вони нібито діяли за дорученням чехо-словацького міністерства внутрішніх справ.

Югославські комуністи борються

БЕОГРАД (ББС). 23 липня. Другого дня на засіданні комуністичної партії Югославії в Београді чимало міністрів, так само як і Тіто напередодні, заторкували в своїх промовах обвинувачення Комінформу. М. Джілас заперечував твердження, що югославські комуністи відійшли від принципів Маркса і Леніна. Критика Комінформу базується, мовляв, на чистому наклепі і являє собою велику помилку. „Але історія ніколи не прощала

помилку і Комінформові також ніколи не простить“, — вигукнув він.

Міністр внутрішніх справ генерал Ракочіч повідомив, що два колишні югославські міністри, за підтримкою Комінформу, намагалися розколоти югославську компартію. Завдяки загальній солідарності пощастило звести цю спробу нанівець, сказав він. Обох цих міністрів вилучено з югославської компартії.

Надзвичайна сесія американського Конгресу

ВАШІНГТОН (ГА). 25 липня. В поведлок відкривається надзвичайна сесія американського Конгресу. У візгорок президент Трумен виступить особисто. Він подасть ряд законопроектів про внутрішню політику, зокрема збільшення житлобудівництва, контроль дія і допущення більшої кількості ДП до США.

Плани Світової організації охорони здоров'я

ЖЕНЕВА (ГА). 25 липня. Міжнародна організація охорони здоров'я планує на 1949 р. всесвітню кампанію боротьби з малярією, туберкульозом і пошесними хворобами.

Порядок денний наступної сесії ОН

ЛЕЙК САКСЕС (ГА). 25 липня. На черзі дня вересневої сесії ОН у Парижі стоять 48 пунктів, у тому числі прийняття Цейлону до ОН, звіт про утворення незалежної Кореї, проблеми процедури голосування в Раді Безпеки, звіт комісії в справах контролю атома тощо.

Гофман у Парижі

ПАРИЖ (ББС). 25 липня. Адміністратор американської програми допомоги відбудові Європи П. Гофман мав сьогодні нараду з експертами 16 країн Маршалового плану. Черги дня ніякої не було, але мета розмови — заклик до тіснішої економічної співпраці.

Неспокійний Близький і Далекі Схід

„Геть Раду Безпеки,“ — вигукували іракські демонстранти в п'ятницю — Заборона комуністичної партії на Малаях

БАГДАД (АП). 24 липня. В п'ятницю в Багдаді відбулися демонстрації тисяч членів політичних партій; демонстранти вигукували: „Геть великих чотирьох“, „Геть Раду Безпеки“. Мета маніфестації — підтримати позицію іракського уряду щодо продовження бойових дій у Палестині.

БАНГКОК (Дена-Ройтер). В п'ятницю сіямський уряд видав наказ бути в стані бойової готовності з огляду на сподівані „комуністичні акти саботажу“. Крім того, радіо також закликала громадськість бути підготовленою до „можливих несподіваних комуністичних актів саботажу“.

СІНГАПУР (Дена-Ройтер). Уряди Малаї і Сінгапуру в п'ятницю заборонили комуністичну партію, а також три інші організації. Вже минуло декілька тижнів тому, як на Малаях постали заворушення, під час яких точилися запеклі бої між британськими військами і комуністичними заколотниками.

Наглядають за перемир'ям у Палестині

ТЕЛЬ АВІВ (ЮП). 23 липня. Щоб наглядати за перемир'ям, до Палестини прибули 300 спостерігачів ОН — американців, бельгійців і французів. Три американські кораблі-винишувачі та один французький корвет кинули якорі коло бережжя Палестини; вони перебувають у розпорядженні посередника ОН графа Бернадотта.

Тертя між Індонезією і Голляндією

БАТАВІЯ (ЮП). 23 липня. В п'ятницю уряд Індонезійської республіки вирішив припинити політичні переговори з Голляндією. Індонезія вже не вважає за потрібне провадити ці переговори далі, бо Голляндія п'ять тижнів тому відкинула американсько-австралійську компромісну пропозицію щодо усунення тертя між обома кра-

Україна ---- Литва 4:4 (3:1)

Україна без Горського в напад і Мільшоша на обороні. Україна вела спочатку 3:0. Згодом Литва вирівняла рахунок 3:3. Змагання закінчилися вислідом 4:4. Репортаж в наступному числі.

інами, не подавши досі жадної контрпропозиції. Але переговори з приводу перемир'я триватимуть далі.

Критичне становище китайських військ

НАНКІН (НдФ). 24 липня. Після важких боїв у Манджурії війська китайського уряду відступили з Анггану — значного центру виробництва сталі. В зв'язку з цим стало відомо, що маршал Чанкайшек відлетів до району бойових дій. Китайські військовики вважають ситуацію на цьому фронті за критичну.

Мек Артур застерігає від страйків

ТОКІО (НдФ). 24 липня. Генерал Мек Артур дав вказівку японському урядові зайняти рішучу поставу проти „тиску меншин“. Крім того, генерал застерігав уряд від майбутнього страйку урядових службовців.

Франція ще без нового кабінету

ПАРИЖ (ББС). 25 липня. Протягом сьогоднішнього дня Андре Марі провадив переговори з представниками партій, що погодились ввійти до його уряду, і з Рено, що буде, гадають, міністром фінансів. (Дена). Андре Марі народився 3-го вересня 1897 р. Він походить з нормандської вчительської родини. За професією він юрист. Брав участь в обох світових війнах. У вересні 1943 р. його заарештувало гестапо і спровадило до концентраційного табору в Бухенвальді, де він пробув аж до кінця війни. Свою парламентарну кар'єру він розпочав 1928 р. як депутат радикально-соціалістичної партії.

Зміна уряду в Фінляндії

ГЕЛЬСІНКІ (ЮП). 23 липня. Фінське народне представництво, обране на початку липня, на своєму першому засіданні обрало д-ра Урго Кекконена (селянська партія) на свого президента. Віцепрезидентами будуть: соціал-демократ Ально Люмме і комуніст Тайво Куяля. Дотеперішній прем'єр-міністр Пеккаля подав заяву про демісію свого кабінету. В поінформованих колах гадають, що формування нового уряду доручать соціал-демократові К. А. Фагергольмові. Принаймні його підтримуватимуть представники селян-

Щоб запобігти страйковим службовців японського уряду, генерал Мек Артур вже двічі вдавався до інтервенції.

Божевільний, що не любив ОН?

ЛЕЙК САКСЕС (ЮП). 23 липня. З одного учебного літака скинуто в четвер на будинок Об'єднаних Націй вантаж з вибуховою речовиною. Бомба складалася з бляшаної каністри, наповненої динамітом, і вибухла в садку, не заподіявши збитків. Літак приземлився потім на аеродромі Ля Гвардія, а пілот — психічно хворий — утік, позичивши 40 центів на трамвай. (Як повідомляє „Нувель де Франс“ від 24. 7., підозра падає на якогось Супіна, учня летунської школи; його переслідують галюцинації, і він зокрема нібито почував сильну відразу до ОН. — Ред.).

Труднощі утворення кабінету в Голляндії

ГААГА (Дена). 24 липня. У п'ятницю ввечері голляндському прем'єр-міністрові д-рові Бель знову доручено формування нового уряду.

Генеральний страйк в Греції

АТЕНИ (Дена-АФП). 23 липня. Загальна федерація грецьких професіюк ухвалила оголошити наступний середі генеральний страйк у всій Греції. Страйк мотивується потребою нових колективних переговорів з приводу підвищення заробітної плати.

Франція ще без нового кабінету

ПАРТИЯ, ЯКІ РАЗОМ З СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТАМИ МАЮТЬ БІЛЬШІСТЬ У НОВОМУ ПАРЛАМЕНТІ.

Вірно служити своїй Батьківщині

Промова Голови Української Національної Ради, виголошена на першій сесії після присяги членів Національної Ради

Спільно дали ми сьогодні ту обітницю, що раніше склали в душі своїй — одні давніше і дуже давно, інші пізніше, — бо зійшлися тут люди різного віку, — обітницю „вірно служити Батьківщині, боротися за її визволення, керуватися єдино добром Української Нації“.

На цьому ґрунті ми, представники різних політичних угруповань, об'єдналися, залишивши на боці наші різні соціально-політичні розходження. У цьому велика наша внутрішня українська перемога. Цим ми пішли за нашою національною рацією і за нашим національним обов'язком і виконали вимогу нашої доби і нашого громадянства. Ця консолідація — перша передумова й шанс успіху нашої справи.

Всі політичні організації, за винятком однієї, увійшли до Національної Ради. Двері для цієї останньої відкриті, і далі поширення Національної Ради та скріплення її внутрішньої будови нашої солідарності й повною довірою співпрацею — стає одним з наших спільних обов'язків.

Політичні організації, взявши на себе ініціативу створення в цей відповідальний момент законодавчого тіла національно-державного значення в формі Національної Ради, актом Голови Директорії, нині Президентом УНР, включили себе в систему органів Державного Центру УНР. Цим перебрали на себе обов'язок давати, в рамках законів, напрям праці Державного Центру і корегувати її. З утворенням Національної Ради Державний Центр вступає в зв'язок державно-правного характеру з представництвами українських політичних угруповань, поновляючи як традиції й норми політичного устрою УНР, перебрані з часів Центральної Ради, Трудового Конгресу та Ради Республіки. Цим Національна Рада перебрала на себе й загальну відповідальність за працю Державного Центру УНР.

Українська Національна Рада має виконувати функції тимчасового народного законодавчого представництва аж до скликання на звільненій від окупації українській національно-державній території Установчих Зборів. Національна Рада прийняла на себе велике завдання і відповідальність представляти, дбати й боронити інтереси цілого Українського Народу аж до часів звільнення України від окупації. Тому праця наша має йти не тільки в напрямі залагодження справ, що їх вимагає сучасна стадія й сучасні потреби нашої боротьби, але й дбати про справи переходового часу, вивислюючи зміст і напрями проблем майбутнього вну-

трішнього життя України, — поки ці справи не переберуть на себе Установчі Збори.

Так Національна Рада в'яжеться з традиціями прав, обов'язків і праці органів Державного Центру, що постав волею українського народу в процесі боротьби за Українську Державність у рр. 1917-1920. З великим признанням, пошаною й подякою належить нам згадати тут постать Голови Директорії й Головного Отамана військ УНР, Симона Пилля, — того, хто заплятує життям за свою відданість Волі України.

Політики на чужині

„Нью-Йорк Геральд Тріб'юн“ за 17. 7. подає редакційну статтю, присвячену політичним діячам на еміграції.

Група чеських лідерів на еміграції проголосила в Нью-Йорку, що вони об'єднуються для того, щоб „за допомогою всіх можливих законних засобів“ прагнути скинути теперішній комуністичний уряд їх батьківщини. Ця заява ще раз показує, що Америка завжди служить свободі, знову і знову даючи притулок людям, zagrożеним тиранією, і даючи їм можливість стояти на своїх поглядах, знаходити прихильників і готуватися до відновлення свободи. Чехо-Словацьчина була заснована у нас. Нова республіка народилася на вигнанні за умов притаманної Америці свободи слова і за моральною та фінансовою підтримкою американців чеського та словацького походження.

Сьогодні, коли США ведуть провід у довгій боротьбі проти комуністичного диктаторства, діяльність групи, очолюваної д-ром Стефаном Осуським, буде спостерігатися з особливою симпатією та інтересом. Д-р Осуський поінформував державний департамент про організацію групи. Меморандум про цілі групи буде передаватися до Чехо-Словацьчини радіом через „Голос Америки“. Очевидно, нині не може стояти питання про визнання „екзильного уряду“. Комітет також існуватиме неофіційно, бо ми дипломатично визнаємо уряд Готвальда. Це обмежуватиме його діяльність так, щоб він не надто зловживав нашою гостинністю. Ми не можемо за мирного часу санкціонувати або підтримувати революційні змови проти суверенних держав. Проте, дружнім ознайомленням з цією групою і трансляцією її меморандуму державний департамент показує, що такі потягнен-

ня до свободи можуть сприяти нашій загальній політиці.

Поскільки політичне життя Східної Європи відбувається в рамках, суворо усталених Союзними, і лише зрідка освітлюється раптовими блискавками, поінформований обсерватор може багато вивчити з плянів і взаємодій екзильних груп. Діяльність демократичної чеської еміграції або балканських представників, які оформили на нашій землі широкий селянський і робітничий рух, можуть дати деякі вказівки на те, що робила б Європа, якби була вільна або яка б вона була, якби зник теперішній утиск.

Стежити за цими проявами європейської політики, підтримувати всі законні потягнення до свободи, використовувати їх для нашої пропаганди та політики — такі делікатні завдання стоять перед нашим державним департаментом в епоху світового керівництва.

Голоси преси

„Нью-Йорк Геральд Тріб'юн“ про антикомуністичних скитальців у Парижі

Паризький кореспондент вищезгаданого газети вміщує в числі за 17. 7. свою замітку про антикомуністичних емігрантів у Франції, які тепер усі прагнуть переплівати Атлантик, боючись, що червона армія завоює Західну Європу, а їх примусить вертатися до ССРР.

Французька влада рахує, що від кінця війни до Франції прибуло біля 20 000 емігрантів, здебільшого з фальшивими документами, які боються ренатрації згідно з Ялтською угодою. Вони видавали себе за вихідців Польщі, Балтики і Балканських держав (про українців у статті ні разу не згадано. — Ред.).

Більшість цих емігрантів хоче їхати до Північної і Південної Америки, щоб океан лежав між ними і зарозюкою нової війни та дальшою розплатою.

Сьогоднішні емігранти подібні до тих емігрантів, що прибули до Парижу після першої світової війни, тільки в одному: вони втікачі від комунізму. Але більше нічого спільного нема.

Емігранти, що прибули 30 років тому, утворили барвисту паризьку колонію, вілему своїми графами та князями, що працювали в ресторанах, грали в нічних клубках на балайках і невміло водили таксі.

Більшість людей з другої хвилі еміграції працювали в промисловості і сільському господарстві ССРР. Вони потрібні у Франції, де бракує робочих рук, але вони боються тут лишатися, хоч їм і подобається вільна Франція, республіканські принципи якої відповідають їх прагненням свободи.

Маленький інформатор

В три рядки

ВАШІНГТОН (АП). На 87-му році життя в Вашингтоні помер генерал Першинг — американський головнокомандувач в Європі під час першої світової війни.

ПАЙПІНГ (Дена-ІНС). Всіх американців і європейців, що мешкають у Тайїані, столиці провінції Шансі, евакуйовано літаками, бо комуністи вже захопили передмістя.

БАД НАВГАЙМ (Дена). До Кіля прибуває група британських студентів, щоб разом з німецькими студентами взяти участь у добровільному очищенні руїн.

БРЮССЕЛЬ (АП). В одній резолюції бельгійська соціалістична партія вимагає зречення короля Леопольда, як єдине рішення королівського питання.

АТЕНИ (ЮП). Грецькі урядові війська розпочали новий наступ на повстанців, під час якого вони здобули досі 100 сіл.

СЕОЛ (ЮП). Національні Збори Південної Кореї обрали 74-літнього С. Рі на президента республіки.

РИМ (Дена). На початку вересня в Римі відбудеться зустріч 250 000 представників молоді Католицької акції з 50 країн.

КАНБЕРРА (НдФ). Австралійський міністер закордонних справ д-р Евер 21-го липня вилетів літаком з австралійської столиці до Лондону і Парижу.

БАТАВІЯ (НдФ). Вночі проти 21-го липня, коли глядачі виходили з театру, в них кинуто бомбу. Тяжко поранено 5 голландських воєнків і багато цивільних осіб.

БАД НАВГАЙМ (Дена). Починаючи з квітня, до двозонні завезено з Італії 20 000 тонн сардини й городини. До кінця серпня імпортується ще 70 000

Україна за залізною заслоною

(Радіонотатки)

Урожай в Україні. Згідно з повідомленням Державної плянкової комісії ССРР про підсумки виконання пляну розвитку народного господарства на 1948 р., сьогорішній урожай зернових культур в Україні значно перевищує врожай минулого року.

Промисловість України в 2-му кварталі 1948 р. Як повідомляє уповноважений Державної плянкової комісії по Україні, валова продукція підприємств України за 2-й квартал 1948 року становить 108%. Проти 2-го кварталу минулого року виробіток продукції збільшився на 44%. Кількість робочої сили збільшилася на 450 тисяч чоловік. Хоч загальна валова продукція перевищує плян, однак окремі підприємства, як зазначає в передовій від 20. липня „Радянська Україна“, набагато відстають.

Делегація від УССР до Карело-Фінської республіки. З Києва

до Петрозаводська виїздила делегація від УССР в складі Миколи Бажана, Ковпака, Марії Литвиненко-Вольгемут, Паторжинського та Михайлової (колхозниця з Київщини), щоб узяти участь у святкуванні 25-их роковин з дня утворення Карело-Фінської республіки. Делегація повезла подарункові карело-фінкам — бюст Сталіна, виготовлений з українського мармуру студентом Київського художнього Інституту Морозовим.

Український радіоконцерт для Польщі. 21. липня, з нагоди 4 роковин з дня відрощення Польської народної республіки, радіо-Київ переслав спеціальний концерт для Польщі. У концерті брала участь Державна капела „Думка“, Український державний хор, квартет баяністів, жіночий вокальний квартет, а також солісти: Марія Литвиненко-Вольгемут, Паторжинський, Лагев, Телюк та інші. Коротеньке вітальне слово до польських слухачів виголосив народний артист Паторжинський.

Освоюють надірніські низини. По обох боках річки Ірпеня здавна лежать заболочені низини, що їх навіть для пасовиськ не було як використовувати. Протягом останніх двох років у цій місцевості провалять роботу широко закресові меліоративні роботи, побудовано 6 помпувальних станцій, 25 мостів та інші споруди. На весну цього року освоєно понад 2000-гектарів заболоченої землі, на якій закладено колхозно-промислові городи. Колхозники вирощують тут помідори, капусту, картоплю тощо. Днями князя одержали з надірніських городів першу партію спільних помідорів.

Жінки не мають права мовчати. Коли в цілій Україні стоїть суцільний галас про якнайшвидше збирання врожаю та про дострокове виконання річного пляну першої повноної п'ятирічки, підсоветські жінки так само не мають права мовчати. Днями відбулася нарада представників жіночого активу Сумської області. З доповіддю на нараді виступив секретар Обкому Клименко. В обговоренні доповіді взяли участь 20 активісток — колхозниця, робітниця, жінка-інженер, агроном. Мова їхня була одна і та ж сама: „Виконати, перевиконати!“ і т. д.

Ще філії! Уже не раз повідомлялося про численні філії різних Всесоюзних Товариств в Україні. Днями на засіданні президії Академії Наук УССР ухвалено організувати в Україні Хемічне Товариство ім. Менделєєва, що має бути філією Всесоюзного Хемічного Товариства. Ухвалено також організувати філію Всесоюзного Гідротехнічного Товариства.

Бої, не зважаючи на перемир'я

КАІР (АП). Бойові дії в Палестині, шоправда, офіційно припинилися, але з північного сходу все ще повідомляють про зазеклі бої з сирійськими військами. Граф Вернадотт, який у понеділок повернувся знову на острів Родос, заявив, що він надає настроєний оптимістично з приводу питання остаточного врегулювання розходжень між арабами й жидами.

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор ЮР. ДИВНИЧ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів лястуеться лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції:

Redaktion „Ukrainische Wisti“
Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10,

а в справах Адміністрації, з допискою „Administration“.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму - Бльок „Е“ від 8-12 год щоденно, крім суботи та понеділка.

Ukrainian Newspaper „UKRAINIAN NEWS“
Authorized by EUCOM Hq. Civ. Affairs Division
Date Authorized 1. July 1948
Authorization No. UNDP 220

Semi-weekly, circulation 4000 copies
Publ. Red. Malar. Adr.: Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Print: Ukrainische Zeitung, Neu-Ulm, Ludwigstr. 10

Ст. ЮРСЬКИЙ

Українці і держави на сході Європи

Ще Максимович і Куліш звертали увагу на те, що північно-російські говірки (що охоплюють понад половину російської території — від Мурманська до Астрахані) — далеко ближче стоять до української мови, ніж південно-російські говірки, які тепер безпосередньо межують з українською етнографічною територією. Північні говірки російської мови не знають акання; вимовляють (частково) „ят“ як і; мають низку збігів з українською мовою в морфології, наголосі, словнику. Уже тепер можна вказати на низку інших характеристичних рис, що протиставлять людину російської півночі людині російського півдня, а натомість зближують першу якоюсь мірою з українцями. Скажімо, київський своїм походженням епос — билини — цілком не відомий акаючим південним росіянам, але добре зберігся на півночі, над карельськими озерами і на узбережжі північних морів. Північні росіяни виявили в історії далеко більшу прихильність до демократії, ніж південні. Новгород і Псков були овоєрідними демократіями, Москва і Рязань — ніколи. Цікаво було б порівняти їх з українською демократією (Запоріжжя). Владає в очі здатність північних росіян до колонізації нових просторів. Сибір колонізований далеко більше північними росіянами, ніж південними. Коли в X ст. для російської колонізації відкрилася Волга, до самого гирла вона була колонізована північними росіянами, хоч тереново ближчі були, звичайно, південні. Не говоримо вже про епопею колонізації дикої півночі аж по Урал, здійснену ще до XV сторіччя новгородцями. У той час, як південні росіяни цілком позбавлені такого колонізаторського хисту, щось подібне виявили на півдні українці, опанувавши лівобережжя Подніпров'я, Слобожанщину, південні степи, Крим і Кубань і йдучи далі в Сибір, Середню Азію і Далекий Схід. Слушно говорив Юрій Лапа про те, що епопея української колонізації має не менше захватних, героїчних і авантурних сторінок, ніж історія колонізації Америки і виявляє велич сил, закладених у народі, що її здійснює.

Питання ці абсолютного не вив-

чалися, і наведені тут збіги не пов'язані один з одним. Не можна твердити нічого категорично, а все таки сама собою набуває думка: чи випадкові ці збіги? Чи нема інших? Історичні дані, скільки знаємо, не перечать тому, що Новгород — місто і держава — міг бути заснований вихідцями з півдня, йдучи великим дніпровсько-волховським водним шляхом, себто киянами, себто українцями. Новгород був, можна було б думати, форпостом Києва на півночі і брамою, через яку Київ колонізував північ. Цьому не суперечить те, що згодом Новгород міг ставати в опозицію до Києва і відокремлюватися. Це доля більшості колоній. В наші дні це відбувається з володіннями Британської імперії. Звичайно, усамостійнюючися, Новгород набував відмінностей мовних, антропологічних (схрещення з фінами) тощо. Але не перешкоджає тому, що перший осілок російської державності своє існування завдячував би вихідцям з України і що північна половина російського народу, якщо справді висловлені тут припущення, постала з схрещення українців з фінами.

З цього не випливає таких практичних висновків, як у випадку Дону і Сибіру. Питання про державну самостійність або бодай автономію російської півночі практично сьогодні не стоїть, — бо на наше глибоке пореконання в протилежність поглядам позитивістів і расистів — в оформленні нації як такої вирішують не стільки об'єктивно схоплювані відмінності мови або тілесної конституції, а момент свідомості, момент відчуження національної єдності і національної відмежованості, момент бажання бути нацією. А саме цього моменту російській півночі бракує цілком — і нема жадних ознак, щоб він міг за нашого життя з'явитися. Відколи в XV-XVI стор. Москва злима Новгород і розтоптала його самостійність, автономістичні традиції й тенденції російської півночі занепали цілковито. Розбудова в осередку північних земель фортеці російської імперськості — Санкт-Петербургу в XVIII ст. чи не остаточно знищила можливість відродження цього духу.

Однак, будши позбавлені практично-політичного значення, висловлені тут погляди на постання Новгороду і всієї північної половини російського народу, якби вони potwierдилися, мали б чимале значення загально-теоретичне й принципове. Вони б розбивали поширене (і весь час поширюване росіянами) твердження про нібито нездатність українців до державного будівництва. Ось, наприклад, у згадуваній уже книжці Р.Травтмана (яку один український рецензент уже умудрився залучити „до числа виключно цінних книг з славістики“) говориться. „Безвільність (völkische Charakterschwäche) і цивілізаційна недостиглість спричинилися до сильнішого відтиснення малоросів на задній план, ніж можна було б сподіватися, виходячи з кількості населення і благословенності території осідку: державотворчі сили мусіли завжди приходити ззовні“ (157). Пропонований нами погляд перекреслив би ці і подібні твердження (не згадуючи про те, що вони перекреслюються і численними фактами з історії власне України, — але про це тут нема потреби говорити). Він показав би, що початки не тільки україн-

ської, а і російської держави завдячені українцям, що державотворчим елементом у Росії були українці.

Але можна піти ще раз далі і твердити, що початки державності в південній Росії — теж діло рук і голів українських. Свого часу Погодін, намагаючися довести, що Москва є прямий спадкоємець Київської Русі, висунув славнозвісну теорію про те, що після татарського нападу Центральна Україна цілком спорожніла, а її населення повністю пересунулося в басейн Оки і північної Волги. Ця упереджена, політикою продиктована теорія була слушно розкритикована і спростована істориками і мовознавцями, і від неї відмовилися вже і російські науковці. Можна вважати за доведене, що центрально-українські землі після татарської навали не спорожніли цілковито, хоч густота людності в них і поменшала; що основний потік еміграції пішов на захід і північний захід; і що прямим продовжувачем і спадкоємцем Києва стали Волинь і Галичина. За всіма цими справедливими і обгрунтованими твердженнями не слід забувати однак й того, що ще перед татарською навалою, як і після неї, частина української людності все таки переселялася і на північний схід і колонізувала тамтепні простори. Не випадкові ж бо, вказані ще Ключевським, збіги географічних

назв: як у сучасній Канаді або в Зеленому Клину українські виселенці засновували нові Києви, Полтави й Миргорода, так і тоді тільки виселенці з України могли своїм новим осідком у басейні Оки й Волги надати назву Переяславль, Звенигород, Вишгород, Стародуб і Галич! І тут знову характеристичний збіг: ми нічого не знаємо про те, щоб плем'я в'ятичів, що сиділо в басейні Оки і що з нього, треба думати, розвинулася південна група росіян, мало якінебудь державні форми життя. Початки держави з'являються на цих теренах тільки з появою виселенців з України. Отже, і тут початки російської державності належать не росіянам, а українцям! Отже, єдиним державотворчим елементом на сході Європи — в протилежність тогочасним фінам, росіянам, ордам степу — виказували б себе українці. Твердження, що прямо суперечить усім тим, які ширить досі російська тенденційна наука і які прийняли великою мірою славісти всього світу, а українські науковці, відкидаючи участь українського елементу в формуванні російської нації і російської імперії, фактично тільки зміцнювали.)

Але якщо прийняти всі висловлені нами гіпотези, то постає питання про те, ЧОМУ українці, розбудовуючи чужу державу, не зберегли СВОЄЇ. Не претендуючи на розв'язання цього питання — для цього були б потрібні не газетні статті, а солідні наукові праці, створені зусиллями багатьох науковців — спробуємо в наступній статті дати бодай частку відповіді на це кардинальне питання.

*) Ці думки пояснювали б і те, чому до XIII ст. мова східноєвропейського простору, як вона зафіксована в писаних текстах, розмірно однакова. Це не кінце, втворене торівею, як думав Шахматов, це просто тогочасна літературна мова, втворена в Києві, себто тогочасна українська літературна мова. Український державотворчий елемент піс з собою в усі околиці свою культуру і свою літературну мову. Єдиною літературною мовою всього східноєвропейського простору була тогочасна українська мова.

Зразок „коробкового стилю“ доби першої п'ятірочки—в Харкові

Передплачуйте,
читайте
і поширюйте
«Українські Вісті!»

В. ГРИШКО

НАША ГОЛОВНА СИЛА

Два види українського націоналізму

Справа в тому, що є два різні ступні розвитку української національної свідомості, які визначають два різні розуміння того ж самого українського націоналізму, та два різні підходи до нього з боку українців основної величини українських земель і з боку українців одного західно-українського краю. Ця різниця, втворена певними особливостями історичного процесу, переденого нарізно двома відірваними одна від одної частинами єдиної України, характеризує також два різні українські типи, в наявності яких, на нашу думку, й полягає основна причина всіх наших „східняцько-західняцьких“ непорозуміннь.

Найперше мусимо твердити, що основна величина українських земель, отже т. зв. „східня“, а радше — Велика Україна, як основний термін і джерело формування української державності й зв'язаного з цим процесу формування української нації, стоїть в загальному на вищому ступні української національної свідомості — ступні державно-національної свідомості, в той час, коли західно-український край, історично відсунений, так би мовити, „на побічний від'янок“ українського державно — і націотворчого процесу, ще в великій мірі затрималась на нижчому ступні української національної свідомості, — на ступні свідомості етнічно-національної. Цей

останній ступні має всі ознаки ще племінно-кровоної свідомості, в якій переважну роль відіграє зовнішньо-емоційний момент в підході до всіх явищ національного життя, тоді як першому, вищому ступневі властивий уже більш глибокий і раціоналістичний підхід до цих явищ. І тоді, коли на нижчому ступні національної свідомості майже все розуміння нації взагалі зводиться лише до етнографічних ознак та зовнішніх атрибутів нації і, напр., головна увага концентрується на таких речах, як мова (при чому — взята здебільшого в вузько-племінному, а не державному її розумінні) та національна символіка і т.п., — на вищому ступні національної свідомості поняття нації вже невід'ємне від поняття держави, отже й головна увага концентрується саме на державних інтересах нації, яким підпорядковані є такі другорядні з цієї точки зору речі, як мова, національна символіка тощо. З цим тісно зв'язана також і повна різниця в ставленні до інших націй. Тоді як для племінно-кровоного розуміння нації на ступні етнічно-національної свідомості є властивою певна нетерпимість в відношенні до інших націй і підкреслено-воїнське протиставлення їм себе в площині знову ж таки переважно зовнішньо-національних різниць, — вищий ступні державно-національної свідомості характеризує більш терпиме відношення до інших націй і гідне протиставлення їм себе більше в площині різниць державних інтересів нації,

3) а не зовнішньо-національних різниць.

Вищий ступні національної свідомості, як свідомості державно-національної, мають переважно великі державні народи з більшим державним досвідом, а нижча етнічно-національна свідомість є здебільшого прикметою недержавних малих народів. В нашому випадку якраз найбільш державний досвід основної величини українських земель — „східньої“ — Великої України, що була постійною базою всієї історії української нації, є причиною того, що наші „східняки“ є більш властива державно-національна свідомість. Тим часом наші „західняки“, що будучи відірваними в своєму краю від державної цілоти України, історично розвивались в своїй національній свідомості як мала етнічна українська група більш у чужих державних організаціях, і більш затримали в собі свідомість етнічно-національну.

Два ступні української національної свідомості і зумовлені ними два українські типи означають також і два види українського націоналізму. Уточнюємо: під націоналізмом взагалі ми розуміємо систему думок, почувань і поступовань, основаних на природному й здоровому відчутті єдності всередині і окремішності назовні своєї національної спільноти, на такому ж природному й здоровому відчутті любові й відданості їй та прагненні до сили, добробуту й розвитку її серед інших національних спільнот. Не будемо тут судити, кому є більш властивий український націоналізм, що по-різному виявляється в одних і других.

Відповідно до свого ступня на-

ціональної свідомості українці з західно-українського краю є схильні більш до зовнішньо-емоційних, але разом і більш примітивних виявів націоналізму, розуміючи його поверхові форми як його властивий сенс і самоціль. Через те їхній націоналізм є більш крикливий і більш показний, хоч у той же час і більш поверховий. Українці ж з Великої України в своєму націоналізмі виходять більше з засад конкретне зрозумілої державної рації, вважаючи всі зовнішні вияви і форми націоналізму, як і сам націоналізм взагалі, лише засобом для державно-національних цілей нації. Через це їхній націоналізм є більше їх внутрішньою якістю, ніж зовнішньою позою, виявляючись більш у ділах, ніж у словах. До того ж, з першим видом націоналізму часто бувають зв'язні певні тенденції до повністичних крайностей, а другий — у великій мірі взагалі покривається звичайним патріотизмом.

Кілька причин одного непорозуміння

Зазначеними тут різницями в основному й пояснюється згадане вже непорозуміння, коли з боку наших „західняків“ постійно закидається українцям „зі сходу“ не тільки „брак націоналізму“ але й „мала національна свідомість“. Звичайно, тут велику роль відіграє також факт зведення в західно-українському краю поняття українського націоналізму до однієї вузько-партійної догми та ще й з певними специфічно-„західняцькими“ рисами, через що за „брак націоналізму“ часто вважається брак саме такого націоналізму і саме з такими рисами, але головною при-

чиною непорозуміння є все ж таки взагалі різниця двох видів українського націоналізму. Якраз тому що в уяві наших „західняків“ першорядну важність мають лише властиві їм зовнішньо-емоційні вияви українського націоналізму, як такої взагалі більш примітивні племінно-крової риси їх етнічно-національної свідомості, вони так, зле розуміють і так недооцінюють внутрішні якості раціоналістичної державно-національної свідомості і також націоналізму наших „східняків“. Не дивно ж, що помічаючи не тільки відсутність підкресленої зовнішньо-націоналістичної пози в „східняків“, але й байдужість їх до всяких чисто зовнішньо-ритуальних атрибутів націоналізму, таких важливих з точки зору націоналіста-„західняка“ і таких другорядних з точки зору націоналіста ж — „східняка“, перші схильні вважати це за ознаку прямо таки „національної меншевартості“ других.

На цьому тлі цілком зрозуміло, чому з таким недовір'ям відносять наші „західняки“ до „східняків“ саме на ґрунті зовнішньої зрусифікованості певних кіл з-поміж них. Правду кажучи, це ще питання — русифікація зі сходу, чи колонізація або германізація з заходу більше проникли в гущу українських мас однієї й другої частини України, але, коли брати зокрема питання мови, то фактом є, що значна частина, напр., українців - військовиків советської армії та представників міської технічної інтелігенції Великої України цілком природно сполучає в собі високу українську державно-національну свідомість і навіть український націоналізм з російською або аполітичною мовою.

Література й Мистецтво

Привіт Гірняківцям!

Переростає у майбутнє...

В Новоульміському таборі приїзд самого адміністратора з театру Й. Гірняка створив те, що в приміщенні редакції цілий день приходили театралі:

— Коли? Що ставитимуть? Яких авторів?..

Сьогодні вже пройшли "Оргія", "Пошилися у дурні" і незабутній "Мамай" (популярна назва) — і ці вистави зуміли дивно вплинути не лише на театралів, а й на звичайно інертного глядача-таборівця. Люди стали свіжими, кращими і молодшими. Сатира глибокого козака-невмирати Мамаєва зачепила всіх — і тому не озлобила нікого. Життєрадісність і молодість театру — передалися глядачам. Молодість — якій є чого позаздрити.

Хтось уже бачив в Авгсбурзі "Зайві люди" і розповідає при казі по річ. Нову п'єсу Ів. Кошелівця за Хвильовим чекають з напруженням. Створюється настрій. Дійсно, велику силу має театр, що створює настрої одним анонсом.

Але сьогодні увечері — "Хожове Мамає". Коли б вистави відбувалися на Україні — образ Мамаєва ввійшов би в народні приказки. Театрові явно тісно на еміграційній сцені. Він переростає на очах у щось дуже велике, майбутнє. Театральний колектив теж росте (тепер 26 чоловік), приходять нові люди. Це значить — під керівництвом Й. Гірняка і О. Добровольської — приходять нові актори для України.

Як інші мистецькі колективи — Театр-студія стоїть перед невідомим; глядач виїздить. Та є глибока перспективність для цього театру, одна з причин тієї молодості і бадьорості: театр цей не для таборів, призначення його більше. Було б надзвичайно прикро, більш як прикро, коли б театр був змушений згодом припинити на якийсь час працю. І все ж перед нами стоїть, як і стоїть — ніби в цікавій книзі — "Далі буде".

— Я шукаю п'єси з позитивним героєм, — говорить Йосип Гірняк, щойно зійшовши зі сцени, міцно затискаючи непогасиму люльку,

столнений і водночас — бадьорий. — Нам треба позитивного героя, як протитоту на негатив. Тому, зрештою, була поставлена "Оргія". Зростає, як ви говорите, не лише наш театр, але і наш

Донька „Березоля“

Харківський театр ім. Шевченка (я духово зросійшена і нечесна перелицьовка старого „Березоля“) поставив в 1947 р. п'єсу „Ярослав Мудрий“ Кочерги. Сенс цієї вистави в тому, щоб довести приналежність старого князівського Києва до московської історії і щоб препарувати український народ як галузку Москви.

Як відповідь на цю московсько-большевицьку затію поставила Студія драматичну п'єсу Лесі Українки „Оргія“ (режисюра О. Добровольської). Ця річ своїм духом діаметрально протилежна препарату Кочерги. Вона сповнена полум'яного протесту проти фальшивих московських „мепенатів“ — завоєвників, а ще більше проти тих нікчемних малоросійських Федонів, що свою мистецьку душу кладають під ноги окупанта.

Ці дві антиетичні вистави так і увійдуть яскравою ілюстрацією до сучасної доби українського мистецтва, що обстоє себе в найтрагічніших умовах, які колинебудь бачив світ. В „Оргії“, в особі співачки Антея, проблема позитивного героя — така рідка в нашій драматургії — знаходить своє переконливе розв'язання. Без сумніву „Оргія“ в студії — це ще один крок до завоювання Лесею Українкою сцени.

Театральна студія поставила 1947 р. класичну комедію Марка Кропивницького „Пошилися у дурні“. Поставив Й. Гірняком комедії Марка Кропивницького є улюбленим і дотепним глузуванням з музейно-етнографічної застиглості побутових театрів. Народний гумор безсмертної комедії М. Кропивницького береться Й. Гірняком в сучасному сприйманні, і так властивий йому гротеск загострюється й посилюється. Здійнявши всі етнографічні пелюшки з цієї драматургічної дитинки XIX ст., Й. Гірняк одягнув

глядяч. Коли є такий процес — ще цікавіше працювати...

І кінчаючи, так не хочеться писати оте „в Новоульміському таборі“. Хочеться написати „в Києві“ — і це буде написано, ще радініше, ще м'якше, бо тоді до всього буде — воля. Воля — і духу, і особи, і колективу, і нації — одне з тих, за що змагається театр.

Леонід ПОЛТАВА

Й. Гірняк у ролі Коті, „Кадри“

Ганна ЧЕРІНЬ ПОВЕРНУВШИСЬ З ТЕАТРУ

Вернувся пізно я з театру. У вікнах темно... Сплять, мабуть. Кінець! Згасити в серці ватру, Ввійти, байджур позіхнути... А ще в ушах лунає й досі Прощальний спів Каварадоссі... Навішніках — лямпи не свічать — Пітьма напоєна слізьми... І вже сирок заплакав — чую — „Боюсь!... До себе, мам, візьми...“ Залопотіли ніжки босі... А в серці спів Каварадоссі.

І винувало, і терпляче Велухаюся у спокій цей І знаю: ось вона заплаче, Своє ховаючи лице В слезах змоченім волоссі... І плач — і спів Каварадоссі...

І знаю я, чому їй туга Стискає серце як удав: Тому, що в мислях в мене друга, Тому, що знову я згадав Про ту, яку люблю і досі... Ридання... Спів Каварадоссі...

3 життя наукових установ

Відвідини УВАН п. Президентом А. Лівичем. 21 липня п. Президент у товаристві двох членів уряду відвідав Українську Вільну Академію Наук. Від імени УВАН в привітності членів президії вітав п. Президента заступник президента УВАН проф. д-р Л. Білецький, який коротко подав інформацію про діяльність і наукові плани УВАН.

Відвідини тривали більше години. П. Президент живо цікавився справами УВАН, висловив своє вдволення з її праці і обіцяв всебічну підтримку.

Чергові конференції УВАН. 28. липня в день св. Володимира в Ділінгені відбулась конференція, присвячена столиці України — Києву.

19. серпня в Авгсбурзі — спільна конференція літературознавчої і мовознавчої секції УВАН, присвячена пам'яті проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького в десятю річницю смерті. Доповіди: проф. д-р Л. Білецький — „Шевченковзнавчі студії Смаль-Стоцького“ і проф. д-р Я. Рудницький „Смаль-Стоцький і славістика“. Крім того, проф. В. Петрова — доповідь про „Книгу Битія“ Костомарова і проф. В. Чапленка про українські мови Гоголя.

Нове видання НТШ. У виданні кооп. в-ва „Заграва“ на англійській зоні вийшов після довгої перерви новий, 157-й том „Зписок НТШ“ з великою і цінною монографією проф. Л. Окіншевича „Значення військового товариства в Україні-Гетьманщині XVII-XVIII ст.“.

Літературні понеділки УВАН. Спільно з авгсбурзьким об'єднанням

В. Барка

Дорога

Я в горах пубуту роботою дзвінкою руду вилонлюю, — від килима віданим. І світова дорога сірою рукою пилни кидає на черевик.

Кобзарський день, як соняшник з обличчя, в саду світлів над пасікою слів. Сонцями крапляють Божі семисвіччі, я гілочки поєм до них підвів.

А злізня змій з малини зловороже, як гвізда, зложене коло Дунаю, і при оркестрі змовкнути не зможе... То я, флейтарячи, його мляно.

Південні янголи й селяни милі з троянкою розрадою говорять Біла дороги — небо в творчій силі і яблуні в цвіту шебечуть поряд.

14. IV. 48.

Український кварталник ч. 2

Останній кварталник, що виходить в США „The Ukrainian Quarterly“ як завжди цікавий не тільки для українців, але й для середнього американця, що хоч трохи цікавиться заплутаними проблемами Східної Європи. Серед матеріалів, розмінених в цьому числі, особливо цікаві дописи: „Українська література під советами“, де яскраво доводиться вся облудність большевицької пропаганди про розквіт національної культури на Україні. „Трьохсотріччя II Української держави“ Миколи Чубатого подає цікаві відомості про Богдана Хмельницького і перебіг тодішніх подій. Якщо ми, українці, знаємо всі подробиці, то для американців стаття М. Чубатого представляє собою великий інтерес.

Особливий інтерес для нас має стаття Клеренса Менінга „Україна і американська дипломатія“, яку ми принесемо в одному з наступних чисел „У. В.“ в перекладі. В цьому ж числі вміщено огляд нових книжок з галузі сходознавства, виданих в США за останні 6 місяців, та особливо багата „Ukrainica“.

У ролі Голохвостого, „За двома зайцями“. Вип. 1915 р. Йосип Гірняк виконував понад 150 ролей.

Мистецькі імпрези на честь першої сесії Національної Ради

Першого дня першої сесії Української Національної Ради Театр-студія Йосипа Гірняка дала свою виставу „Санаторійна зона“. На виставі були присутні майже всі члени Національної Ради на чолі з президентом і головою Виконного Органу. Вистава пройшла при переповненій великій залі, справивши на глядачів враження насамперед високою грою молодих акторів і

бездоганним ансамблем.

В передостанній день Сесії 19 липня відбувся на честь Першої Сесії Української Національної Ради великий концерт за участю капелі бандуристів під керівництвом Г. Китастого, піаніста Максимовича і співаків Носенка, Зайферта та Максимової. Концерт при так само повній залі пройшов з виключним успіхом.

Культурно-мистецька хроніка

○ На Закарпатті нещодавно знайшли надруковану ще в 1629 році в Києво-Печерській Лаврі книгу „Номоканон“.

○ В Німеччині вийшла нова книжка (друге видання) С. Гаєвського, Франків „Мойсей“ з аналізом та текстом поеми.

○ В бібліотека УДК в Бельгії збільшилась з 374 на 565 томів. З бібліотеки користались 150 осіб.

○ Українські книжки грамоти, корону Данила, перводруки і т. п. — перевезені з Перемишля до Варшави.

○ „Князь Марциан“ — так зветься нова книжка Р. Завадовича для дітей. Ілюстрації М. Білинського. Ціна 1 НМ.

○ Велика стаття про поета Б. І. Антоновича пера Святослава Гордицького з'явилась в часописі „Свобода“ ч. 137, США.

○ Українська студентська громада організувала в Канаді концерт щойно прибулих туди українських студентів-солістів.

○ Базар українського мистецтва був влаштований Союзом українців Америки в Філадельфії. Найбільшим попитом користувалися ляльки в українських народніх строях з різних провінцій та копії релігійних картин маляра Бутовича. — ід

3 українського життя

СЛОВО ДО КОЛЬПОРТЕРА

...Торбина, яка декілька годин тому була вщерть набита газетами, спорожніла...

Кольпorter в своєму кутку за копом складає звіт... Одержав газет... решта газет... поштові видатки... Решта до пересилки видавництва...

Закінчивши грошовий звіт, він береться за папір і пише листа до видавництва. В листі він вимагає збільшення газет, своєчасної їх висилки і перелічує всі зауваження читачів; написав адресу і схопився бігти. "Куди біжити? Будеш обідати!" — чує кольпorter жіночий голос. "Добре, жінко! Добре! Я зараз... Ось лише вкину лист та гроші перекажу!" — кинув на ходу і зник за дверима.

За два дні видавництво одержало гроші і лист... Кольпorterів лист і грошовий переказ обгів усі відділи видавництва. Бухгалтерія записала гроші... торохкотить машинка, друкуючи кольпorterів відповідь...

Пакунок з наступним числом газет на адресу цього кольпorterа значно потовшав...

Де це є такі ідеальні кольпorterі і ще ідеальніші видавництва?

— Щодо видавництва — не знаю, а щодо кольпorterів — то такі є, і про них колись скажу слово.

— А інші кольпorterі, не такі вже ідеальні, є?..

— Є... До цих, не таких вже ідеальних, я хочу сказати слово... Кольпorterі! Я, читач газети "Українські Вісті", хочу читати її не лише сьогодні, але й завтра... Дай мені газету, бо ти повинен мені забезпечити її на підставі твоєї угоди з видавництвом... Цією угодою ти зрисиш з видавництвом в один організм. Коли видавництво є голова, то ти, кольпorter-серце, яке гонить газету по всіх жилах, і не дає заперти організмові...

Я хочу й надалі читати газету "Українські Вісті". Це моя тверда воля і тверда вимога до тебе... Своєчасне одержання газети залежить у великій мірі від твоєї, кольпorter, дбайливості або недбайливості... За твою дбайливість я схилию голову з подякою.

Я не хочу, щоб видавництво моєї газети терпіло труднощі через твою недбайливість, коли не більше... Тому дозволь мені на хвилину перетворитися з читача — на ревізора і слідчого, та запитати те-

бе: Чи переслав ти гроші належні видавництву до 20-го червня, тобто, до нової грошової реформи?.. Чи переслав, і чи пересилаєш своєчасно, видавництву належні йому гроші після 20. червня?.. Чи поцікавився ти станом твого розрахунку у видавництві?..

Перевір твою кишеню, чи не лежать в ній не належні тобі гроші? Коли так, то чи не думаєш ти про твою відповідальність і про карність за злочин?

Знай, недбайливий кольпorterі! Коли тебе не притягне до відповідальності видавництво, то притягну тебе до відповідальності я, читач "Українських Вістей". Я не покараю тебе за законом від 7. 8. 1933 року, що існує на наших землях. Я не хочу тебе запрото-

рити до сибірських концтаборів... Але я знайду інших засобів для покарання.

Я даю тобі, кольпorterі, термін... Виконай в цей термін твої завдання перед видавництвом і перед мною, читачем... Я чекаю... Пам'ятай, кольпorterі, що при першому "фор-альярі" про небезпеку з моєю газетою, я сажаю тебе на лаву підсудних і перше, що я зроблю з тобою, то оголошу твоє ім'я в газеті. В даній разі я не буду тебе питати, чи то подобатиметься тобі чи ні... Чи загрожуємо твоему спокоеві з-за залізної заслони, а чи ні...

Я напишу про тебе великими літерами і цим почну з тобою боротьбу!

Хто виграє? Виграю я — читач!

Василь О.

Малий фейлетон

ДІПІВСЬКА ДЕРЖАВА

Діпіст—це слово чуже. І хоч воно звучить ніби то: джентльмен, містер, гер, сер чи сеньйор, але значення його відмінне. Перекладають його по-різному: емігрант, втікач, скиталець, запроторенець і навіть-переміщений. Насправді ж, діпіст—це людина, що крім душі і валізи з лахами, немає нічого. Живе так, ніби вісить у повітрі міжпланетного простору і ніяк не може добратися до будь-якого материка.

Проте ніхто не може заперечити, що діпіста не не поважають чужинці (про своїх ми не говоримо). Годують нас дармовою зупкою, дають різні лахи, пасту до зубів і вазеліну, щоб руки не тріскались. На засіданнях ОН про нас говорять, в Білому Домі закон про нас підписують. Навіть літаками (щоб не гоїдало в пароплаві) за океан вивозять. Виходить, що діпіста ліпше цінять, як будь-якого джентльмена.

Але не до всіх діпістів однакове ставлення. Ця доброзичливість стосується лише круглих сиріт, що живуть в дойчкасарнях під опікою гуманної пані Іри.

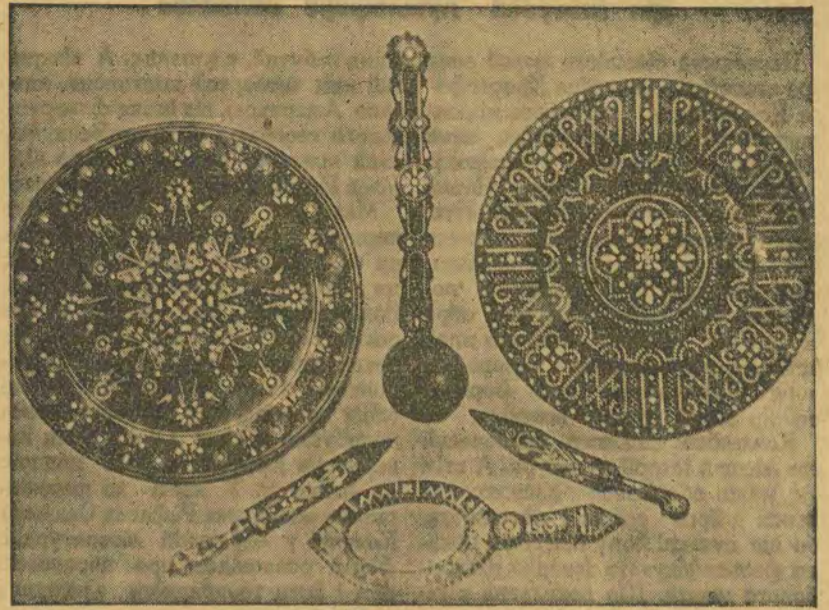
Є ще сорок мільйонів діпістів, якими п. Ірочка не піклується, бо вони мають рідного батька і живуть у власній державі—УССР. Живуть вони так само, в таборах, як і ми. Працюють (не так як ми) від світанку й до смеркання, тільки не в таборівій управі, а на колхозних полях і соціалістичних фабриках.

Про них теж закони підписують, тільки не в Білому Домі, а в Кремлі. Про них теж говорять, тільки не в ОН, а в ЦК партії. Їх теж вивозять, тільки не за океан, а на Соловки. Різняця тільки в тому, що нас за три роки вивезли за океан понад 50 тисяч осіб, а з усесервіського табору на Соловки вивезли декілька мільйонів українських діпістів.

Є тільки велика різниця в системі постачання. Коли бракує харчів, п. Іра з Женеві телеграфує до Вашингтону: "Негайно висилайте: масло, смалець, цукор, шоколаду й цигарети."

В діпівській державі теж пишуть телеграму. Приміром, коли бракує харчів, любий Батько телеграфує до рідних дітей: "Управлінню усесервіських таборів, Москва потребує харчів. Негайно відвантажте кілька тисяч центнерів масла, сала, цукру і овочів. До Тамбова відвантажте вугілля, до Липецька—залізну руду, до Ленінграду—бавовну, до Свердловська—тютюн, на Коліму—кількасот тисяч фізично здорових діпістів. Ваш Батько."

Після такої телеграми по всіх таборах діпівської держави розгортається соціалістичне змагання під гаслом: "Достроково відвантажимо любимою Батькові лашки своїх харчів і сировини!" А відвантаживши діти, починають пухнути з голоду. Вони просять Бога, щоб як-

Цими українськими мистецькими виробами дуже зацікавилася Австралія

ХРОНІКА

□ 1303 живнотевих накунків КЕР, на суму 13000 дол. від вересня 1946 до половини червня 1948 відіслали українські католики Канади для скитальців в Європі. Крім того приблизно на 2500 дол. надіслано було взуття, одягу, товщу, ліків, мила і т. п. (УКПС).

□ Працею українців у Гіссені американські чинники задоволені, що вони й висловили дніми. Кількість працюючих буде доведена до 1000, але тим часом справа з прийняттям нових робітників затримується через брак приміщень. Нові бараки будуть.

□ П'ять українців працює в Головному квартирі ІРО на американську зону в Бад-Кіссінгені. У відділі індивідуального переселення цієї ж установи у Франкфурті працює 2 українці.

□ Протикомуністичні віча відбуваються в Канаді. Велику ролу

скорше упокоїв рідного батька і стати круглими сиротами.

Про існування діпівської держави знає світ, знає і ОН, але чомусь і досі вони не обговорили важкий стан в таборах цієї держави? Чи не час уже (не тільки обговорити) розпустити усесервіські табори?

Тоді, звичайно, легко було б розв'язати і наше питання. Бо не було б потреби вивозити нас за океан та витрачати кошти. Ми на свою батьківщину радо пішли б і пішки.

Ол. ТЕРПКИЙ.

розмови". Під час розмови не радиться говорити про чисто ваші особисті труднощі, хвороби, велику родину. Згадайте, як ви скаржилися на зубний біль — чи багато вам співчувало? Так само і тут не скаржтеся, роботодавці воліють мати службовців, не обтяжених великими родинними і здоровими.

Є й багато практичних порад — до яких установ ходити шукати працю, як добратися до начальника через голови секретарок, як поводити себе в його кабінеті — тут радиться не бути фамільярним, але й не приниженим, ніколи не бути грубим, не сперечатися, а в крайньому разі сказати "Я дещо здивований, пане Х., тим що ви щойно сказали, бо наскільки мій досвід показує..."

Порада не балакати надто багато — мало стосується нашого брата, бо з нашими знаннями мови, дай Боже, про необхідне домовитися, але тут нагадується, що шефи не люблять балакучий персонал.

Якщо шукає праці виглядає старшим за свої роки, то в розмові варто нагадати свій дійсний вік і висловити жаль з приводу свого вигляду.

Багато подібних американських порад розписано в цій книжці, призначеній для "купця", що не має іншого товару, як свої послуги, для малої людини, що не повинна сперечатися з роботодавцем і не повинна розказувати про свої болі, бо то нікому не цікаво...

Л. Д.

ЯК шукати роботу за американськими методами

Америка — країна стандартів. На кожний випадок життя є готовий рецепт. Є книжки про те, як навчитися писати статті, а як новелі чи романи, про те, як мати успіх у житті, про те, як жінкам подобається чоловікам і навпаки.

Є й книжка "Як знайти роботу", написана Г. Л. Гардіннер, бізнесменом, який пише в передмові, що автор з службового обов'язку приймав багатьох людей на працю, розпитував їх, спостерігав, та прийшов до висновку, що люди не вміють шукати роботи, не вміють показати себе в кращому світлі.

Трудно переказати в газетній статті всі рецепти, викладені на 233 сторінках книжки, але дещо ми наведемо. Ці американські рецепти мають для нас інтерес, бо багатьом з нас доведеться шукати роботи в чужих країнах серед чужих людей, з чужою для нас психологією.

Автор пише, що найбільшу помилку роблять люди, коли вони приходять і просять праці. Якщо, шукаючи праці, спитати роботодавця:

— Чи нема у вас для мене якоїсь праці? — то ви напевне почуєте: "Ні".

Треба твердо пам'ятати, що ви не прохаєте праці, а продаєте свої послуги. Це значить, що ви повинні переконати роботодавця у своїй кваліфікації, умілості і знаннях.

Не соромтеся що ви безробітний. Наберіть постави гордого купця, що має гарний товар до продажу — ваші послуги. Не ходіть, як побитий собака. Кисле, сумне обличчя справляє погане враження на того, кому ви пропонуєте свою працю. Хіба ви бачили, щоб купці негарно розклали свої товари?

Роботодавець вибирає собі людей на працю так само, як купує матеріяли, устаткування тощо. Він вибирає, що є кращого на ринку.

Так само як купці витрачають час і енергію на рекламу і красиві вітрини, так і ви повинні постаратися показати себе якнайкраще. Поки роботодавець побачить вас на праці, він судитиме вас виключно з зовнішнього вигляду і вашого уміння показати свою кваліфікацію в найкращий спосіб.

Одна з найважливіших цодій у шуканні праці — це розмова з можливим роботодавцем.

Яких людей здебільшого хочє найняти роботодавець? Він шукає тих, що цікавляться виконуваною працею, мають ініціативу, чесні, працьовиті, лояльні, здібні на співпрацю, до того ж мають практичні звички до даної праці і потрібний досвід.

Отже, треба пам'ятати, що під час розмови, ви повинні показати всі ці прикмети. Вас не будуть

питати чи ви чесний (бо кожний скаже "так"), але намагатимуться перевірити вас. Будьте уважні, коли перерахуєте свою попередню працю та час zatrudнення в окремих установах, щоб не вийшло що ваш робочий стаж перевищує ваш вік.

Зверніть увагу на зовнішність, на чистоту одягу, на зачіску. Відомо, що людина себе почуває значно самовпевненішою, коли знає що гарно виглядає. Отже, одягніться якнайкраще. Коли ви прийдете непогодилим і невідстриженим, роботодавець подумає, що ви не можете працювати без постійного нагляду.

В розмові ніколи не лайте свого попереднього начальника, бо роботодавець подумає, що згодом ви і його будете так лаяти і не візьме вас.

Під час розмови будьте холоднокровні, не хвилюйтеся, бо то може справити погане враження. Якщо ви нервові, то заховайте руки так, щоб їх не було видно, бо тремтіння їх може вас видати.

Говоріть завжди про певну роботу, яку ви бездоганно вмієте виконувати, а не просіть "якої небудь праці", бо роботодавець подумає, що ви не вмієте нічого як слід робити.

Вирішіть, яку саме працю ви шукаєте, подумайте, що ви вмієте робити. Помилково думати, що людина може працювати тільки за одним фахом. Кожний з нас може перекваліфікуватися.

Багато є порад чисто американських, як от "не жуйте гуми під час

відограє на них блискучий промовець, письменник Василь Софронів-Левіпкий, який недавно прибув з Німеччини.

□ Українська Національна Гвардія дніми звернулася до українського воєцтва, зокрема й до воєків УПА, до партійних і професійних організацій і до цілого українського громадянства із зверненням, у якому закликає до безкомпромісової боротьби з большевицьким тоталізмом та визнає наших чинників до спільних виступів і координації дій з усіма поневоленими Москвою народами.

□ Збори відділу Союзу Українських Ветеранів в Штутгарті-Цуффенгаузені відбулися 17 липня. Ухвалено прийняти до неухильного виконання новий статут СУВ та, заслухавши доповідь полк. Куляківського, ухвалено ухвалити абсолютну та висловити подяку уступаючій управі. Вибрано нову управу та інші органи філії.

□ Суботню українську школу в Рубе (Франція), для української дітвори, що змушена відвідувати французьку школу, відкрито цими дніми старанням філії ОУРФ. Варто цей приклад наслідувати. (УуФ).

□ В Лондоні відбулися наради українського жіноцтва для створення своєї жіночої організації. Плянується організувати Союз Українок В. Британії. Діловою нарадою керувала пані Галина Карпинець, яку й вибрано головою Організаційного Комітету (УД).

□ Українське Студентство в Гайдельберзі сердечно дякує землякам і управам таборів в Етлінгені, Ельвагені, Пфорштаймі, Коріберзі і Ашафенбурзі за їхню матеріальну і моральну допомогу, яку назвали уділяти і уділяють українському студентству в Гайдельберзі.

Переселенці вісті

□ В багатьох таборах американської зони уже провадяться комісії, на яких запитують, чому дана особа не емігрує в іншу країну. Самотнім жінкам відразу ж пропонуються одна з країн, готова їх прийняти, особливо: Англія, Канада, Австралія, Франція і Голландія.

□ Роберт Горкер — відповідальний за переселення ДП в американській зоні, відлетів після ділових розмов у Лондоні та Женеві, до Вашингтону.

□ Як повідомляє Комісія переріків лікарів в американській зоні знаходиться з-поміж ДП 1461 кваліфікований лікар.

□ До місяця липня в Англію в загальному прибуло майже 60 000 ДП з Німеччини, Австрії та Італії.

□ З переходного табору Бунбах виїхали до Англії 300 осіб і 350 в Бельгію. Від 1. по 10 липня в Канаду відіплавло 550 ДП.

□ Американський імпресаріо, після перегляду мистецьких сил ДП в Німеччині, виїздить тепер до Австрії. Там він також буде випшувати таланти та організує їх від'їзд до Америки.

□ Тепер в таборах ДП залишилося 583 222 особи, поза таборами — 27 415.

□ За останніми відомостями ІРО українців у Німеччині є 92 344, естонців — 20 814, литовців — 74 399, жидів — 151 671, поляків — 154 180, латвійців — 43 171 особа.

—д.

Читання на дозвіллі

Дві Америки Христофора Колумба

Переважає більшість людей знає про славетного генуезця Христофора Колумба, як видатного мореплавця і вченого картографа, який кількома подорожами в західно частину Атлантики відкрив Новий Світ. Великі географічні відкриття, започатковані Колумбом, довели існування невідомого досі величезного континенту, надзвичайно поширили межі світу і розумові обрії тодішньої людини, поклали край примітивним уявленням європейців доби Відродження про форму і розмір землі, будову всесвіту.

Колумбові належить найпочесніше місце в історії культури. А втім як мало зберіглося достовірних даних з його життя і діяльності, бо ще сучасні йому біографи почали фальсифікувати історію Колумбового життя. Ще донедавна кілька націй — жиди, еспанці, португальці та італійці завзято сперечалися про його національну приналежність, кожна намагуючись довести, що Колумб був її сином.

Тепер майже загально визнано, що Колумб — італієць, народжений 1451 р. біля Генуї, в родині ткача. Чотирнадцяти років він пішов у першу морську мандрівку і відтоді став мореплавцем.

У серпні 1492 р. на чолі ескадри з трьох кораблів він вирушив у мандри в невідомі простори Атлантичного океану, щоб знайти найкоротший морський шлях до Індії, в уяві європейців країни казкових скарбів. Після важкого плавання, повного небезпек і пригод, його ескадра об'їжджала біля берегів острова Куби. Колумб не знав, що він здійснив епохальне відкриття. Він вважав відвідані ним землі за частину легендарної Індії. У наступні роки він відбув ще кілька виїздів, дійшовши до берегів нового континенту.

Завидуючі вороги домоглися того, що Колумб потрапив в неласку короля. З четвертої подорожі він повернувся закутий у кайдани і був позбавлений майже всіх прав і привілеїв, раніше наданих йому королем. Вмер він 1506 р., майже

всіма забутий, в злиднях. А відкритий ним четвертий континент названо Америкою, від імені флоренського географа Америго Веспуччі, який кількома роками пізніше віддав Новий Світ і дав його опис.

Мало хто знає, що Колумб був першим у Європі доби Відродження талановитим журналістом. Як ми вже вище зазначили, газета в Римі виходила біля чотирьох сот років. Від IV ст. і аж по'добу великих географічних відкриттів Європа не знала часописів. Перші сліди попередників сучасної преси побачуємо в кінці XV ст. після повернення Колумба з його мандрів до Америки. У листі до королівського скарбника Рафаеля Санчеса Колумб у блискучій літературній формі розповідає про перенесені ним і його товаришами злигодні і небезпеки в морських виправах, захоплюючи описує нові землі. Певна річ, що відкриття неznаних країн, які всі вважали за невичерпне джерело золота і коштовних каменів зацікавило більший гурт людей. Тому Колумбові лист був швидко перекладений багатьма мовами і широко розповсюджений. Ним захоплювалися і в королівських палацах, і в лицарських замках, і в торговельних конторах, в університетах і монастирях. Під впливом цього листа багато юнаків брали шпугу і ставали конкістадорами. Лист Христофора вийшов з друку в 1498 р., тобто 450 років тому.

У перші роки пастушного століття виникло чимало видань, які можна вважати за попередників першійшої журналістики. Серед них на першому місці були описи Нового Світу, насамперед лист великого мандрівника і першого журналіста Христофора Колумба.

Христофор Колумб був винятково талановитою і щасливою людиною. Йому судилося відкрити дві Америки: Америку-континент і бути автором листа, який поклав початок журналістики і періодичної преси. Це була, без сумніву, друга Америка генуезського мореплавця. Вік. НЕМИРОВИЧ

Спортивна група у Бельгії (укр. кантина Горм-Ваймес. Кер. групи Йосип Скрипець) 1948 р.

Світова олімпіада

Горять олімпійське вогнище. В суботу запалено олімпійський смолоскип. Його перенесуть з Зеус-Темпель на Олімпі до Лондону, де відбуватиметься олімпіада. З Греції на воєнному кораблі до Італії, а звідти через Францію, Люксембург, Бельгію до порту Кале. Дня 28. 7. 1948 о годині 17,45 британський винишувач перевище його через канал до Дувру, з Дувру до Лондону перенесуть до Вемблей на відкриття олімпіади, яка починається 29. 7. 48 на стадіоні Вемблей.

Епізод з олімпіади

Перший бігун був убраний в одягу, яка начисляла 3.000 років. По запаленню вогню бігун склав цю одягу. Цей смолоскип переходується в грецькому музеї і в часі відкриття олімпіади вручений англійській принцесі Єлисаветі. Закордонні журналісти і грецькі старшини від Гуеріля Кемпфери до Олімпії забезпечуватимуть дорогу.

267 боксерів з 41 нації

Боротьба боксерів почнеться 9. 8. 48 в Емпрес-галі в Лондоні і триватиме два дні. Боротьба вестиметься рівночасно на двох рингах. Дотепер поділ боксерів такий: тяжка вага 25; півважка 32; середня—30; світова—35 легка—36; пера—38; півня—37; мухи—36.

Футбол

В футбольному турнірі, по відмові Польщі, Бірми, Пакистану, Палестини і Мадярщини—братиме участь 18 народів.

120 ратиц — 41 дисків

Технічний комітет одержав шість мільйона фунтів стерлінгів. Між іншим, замовлено в Швеції 120 ратиц, 41

дисків, 22 молоти і 48 куль для легкої атлетики. В Швейцарії замовлено 120 годинників, в Англії — 100 гокейних м'ячів і великих м'ячів. Для гімнастичного потрібна 50 коней. Для кінного спорту потрібно взагалюму 250 коней.

Олімпіада в кольоровому фільмі

Фірма Артур Франк одержала право накручування кольорового фільму. Для того згадана фірма виділила 25.000 фунт. стерлінгів і приблизно за три тижні по олімпіаді фільм цей буде висвітлюваний. Приготовлено 350.000 метрів спеціальної стрічки, та запрошено 20 американських техніків-спеціалістів, які будуть працювати при апаратурі. Фільм буде накручений на 16 різних мовах з коментарями.

Перебіг

олімпіади в літньому часі

Подаємо календарець ігор: 30. 7. 1948: Скок у височінь (елімінаційний), 400 м. з перешкодами (1 рунда) 100 м. (1 рунда), диск — пані, (рішальний), 800 м. (1 рунда), скок у височінь (рішальний), 400 м. з перешкодами (півфінал), 100 м. (2 рунда), 10.000 м. (рішальний).

31. 7.: Мет молотом (елімінований), скок у далечінь (елімінований), 50 км. марш, метання ратищем — пані (рішальний), скок у височінь на тичці (елімінов.), 100 м. (півфінал), 100 м. — пані (1 рунда), 800 м. (півфінал), 400 м. збірний (рішальний), мет молотом (рішальний), 100 м. (рішальний), 5000 м. (елімінаційний), скок у далечінь (рішальний).

2. 8.: Диск (елімінац.), 10.000 м. марш (елімінаційний), 200 м. (1 рунда), скок у височінь з тичкою (рішальний), диск (рішальний), 100 м. — пані (півфінал), 800 м. (рішальний), 200 м. (2 рунда), 100 м. — пані (рішальний), 5.000 м. (рішальний).

3. 8.: Трискок (елімінаційний), мет кулею (елімін.), 80 м. — пані з перешкодами (1 рунда), 200 м. (півфінал), трискок (рішальний), 110 м. з перешкодами (1 рунда), мет кулею (рішальний), 3.000 м. біг (елімін.), 80 м. з перешкодами — пані (півфінал), 200 м. (рішальний).

4. 8.: Мет ратищем (елімін і рішальний), 80 м. з перешкодами — пані (рішальний), 110 м. з перешкодами (півфінал), 400 м. (1 рунда), 1.500 м. (елімін.), скок у далечінь пані (рішальний).

ний), мет кулею (рішальний), 110 м. з перешкодами (рішальний), 400 м. (2 рунда).

5. 8.: Десятибій: 100 м., десятибій: скок у далечінь, 400 м. (півфінал), десятибій: мет кулею, 200 м. — пані (1 рунда), десятибій: скок у височінь, 3.000 м. біг (рішальний), 400 м. (рішальний), 200 м. пані (півфінал), десятибій: 400 м.

6. 8.: Десятибій: 110 м. з перешкодами; десятибій: диск; десятибій: скок у височінь з тичкою; 4x100 м. (елімін.); десятибій: мет ратищем; 200 м. — пані (рішальний); 1.500 м. (рішальний); 4x400 м. (елімін.); десятибій: 1.500 м.

7. 8.: Біг марафонський (старт) 4x100 м. — пані (елімін.), 4x100 м. (рішальний), скок у височінь — пані (рішальний), 10.000 м. марш (рішальний), 4x100 м. пані (рішальний), біг марафонський (пробуття).

Баскетбол: 30. 7. 48 до 13. 8. Бокс: 9. 8. до 13. 8. Капи: 11. 8. до 12. 8. Велоспедні перегони: 7. 8. до 13. 8. Кінні перегони: 9. 8. до 14. 8. Фізк. вправи: 9. 8. до 11. 8. Фехтування: 30. 7. до 13. 8. Гокей: 31. 7. до 12. 8. Можерний п'ятибій: 30. 7. до 4. 8. Веслярство: 5. 8. до 7. 8. Стрільня: 2. 8. до 6. 8. Плавання: 29. 7. до 7. 8. Підняття ятарів: 9. 8. до 11. 8. Боротьба: 30. 7. до 6. 8. Перегоні вітрильняками: 3. 8. до 14. 8.

(За „Спорт-Кур'єром“) подав М. Зе-к.

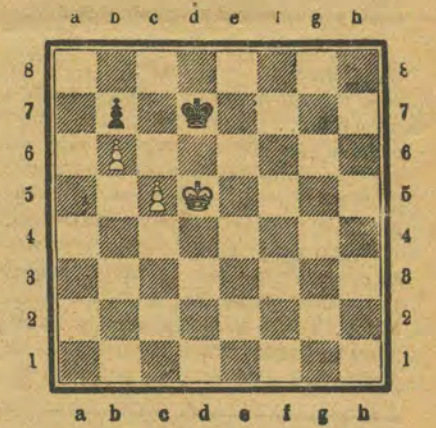
ШАХИ

Наука про опозицію

(продовження)

2. Використання трикутника

У випадках, коли самої опозиції не вистачає для досягнення виграну, послугуємося, як дальшим засобом, трикутником. Основною ідеєю є тут три проти двох ходів. Король сильної сторони повинен в третьому ході зайняти своє вихідне поле, а противна сторона — в другому ході. Звідля висновок, що слаба сторона буде змушена злати опозицію, а згодом її король буде витиснутий з догдних для нього полів.

Білий має хід, виграє через: 1. використання трикутника, 2. близьку опозицію. Тоді чорний король, зайнявши поле d7 осгаує опозицію.

Поля e5—d4—d5 представляють собою трикутник для білих. Чорним залишилися поля d8, e8, а після першого ходу білих, рівнож поле c6. Ці три поля не є трикутником для чорних і тому мусять програти.

Найкраще: 1. Кр d5—e5 Кр d7—c6 2. Кр e5—d4 Кр c6—d7 3. Кр d4—d5

Після тих ходів королі зайняли вихідні поля, з тою різницею, що чорний має хід і поле d7 мусить звільняти.

3. Кр d7—d8 Кр d7—d8 4. Кр d5—d6 Кр d8—c8 5. Кр d6—e7 Кр c8—b8 6. Кр e7—d7 Кр b8—a8 7. c5—c6 b7xc6 8. Кр d7—c7 c6—c5 9. b6—b7+

і в другому ході слідує мат. Можна рівнож в той епісіб грати:

8. Кр d7xc6 Кр a8—b8 9. b6—b7 Кр b8—a7 10. Кр c6—c7 і т. д.

(Далі буде) М. Зе-к.

Розшуки

— Сина Кочергу Івана шукає Кочерга Дмитро. Хто знає про його долю, прошу сповістити на „Українські Вісті“. 614-7

— Михайла Чолія з Галичини шукає Сорока Теодор з Америки. Цисати на „Українські Вісті“. —1

Д. Коларгонієць

ЧОРНА ПУРГА (із спогадів)

ДОЛГАНИ

Старий Ямкин розвішував мережі над берегом Дудинки. Люлька звисала крізь його рідкі нерівні зуби, що випирали з ясен в різні сторони. Він не був у доброму настрої. За тисячу кілометрів приїхав він сюди з частиною свого клану ще наприкінці зими, пославши другу частину з оленями на узбережжя Крижаного Океану. Там, над Океаном, влітку нема таких комарів і мажкар, зате досить оленячого м'яса, і на зиму вертаються отари оленів на південь аж до лісоступи справні й ситі.

Ямкин мав тут ловити рибу на озері Лам, на річках Норильці, Дудинці, Вальку та інших річках і озерах цього району, що дорівнював розміром середній європейській державі. На всьому просторі не було, крім півтора десятка його родини, ні одної живої душі. Населення Дудинки й Норильська він не брав у рахунок. Там жили люди чужі, що стерегли і мучили один одного на незрозумілій йому мові: в шахтах, за драмами, і будували споруди, в яких він не бачив ні сенсу ні краси.

Таких долган на цілому Таймврі було щось біля тисячі душ. З того часу, як білі завезли сюди горілку й тютюн, долгани почали дегенерувати й вмирати. Найпершою ознакою такої дегенерації є поширені випадки божевілля, неправильного росту зубів і т. д. Частина долган, головою мужчини, за спротив колективізації, були примусово вивезені на південь, до Єнісейська, де вони всі вимерли від жару, (хоч для українців Єнісейське — місто холоду). Решта була зігнана в кокози. Вони влітку ловили рибу, взимку — голубих лисів, полювали за дикими оленями і розводили отари домашніх оленів, м'ясо і кров яких поруч із мерзлою рибкою — були основним харчем тубільців. Вся риба і шкура голубого лиса здавалися на советські факторії (базис) в обмін за горілку й тютюн через ловецький колгосп, функція якого зводилася до перевалочного пункту, цього своєрідного „соціалістичного“ шинка. Центери риби

і дорогоцінні голубі лиси віддавалися за пару пляшок горілки.

Старий Ямкин був сердитий. Риба довилася погано. Горілки не було. Кінчався вже й тютюн. Саме в цей час, коли кінчив розвішувати рабальські мережі, углядів старий на річці напівзруйнований пліт і застромлену сокиру на ньому. З наказу старого, пліт перехопили на човнах і справували його на берег пару сот метрів нижче стоянки. Очі старого Ямкина світилися радістю, яка передалася скоро і іншим долганам. Ще вчора був у нього якийсь комісар із Дудинки і велів ловити кожну білу дудинку, яка появиться в цих околицях. Якщо б така людина не давалася живою, то замість неї можна діставати її голову. За кожну таку людину (а це малі бути тільки втікачі з Норильська) комісар обіцяв горілки вдвічі більше, як за одного голубого лиса.

І от четверо долган пішло берегом, двоє плывло човном проти течії.

Полярна доба завершила свій круг і сонце знову надірнаним червоноямим заспанним оком стояло за північним полюсом. Баклан і Вовк лежали на м'ягкій вогкій м'якоті, обмотані шкурами, як пелюшками. Вовк, у якого промокла спина від м'яса, перекоївся на бік і очі його байдужо впергисто встормились у дніще перевернутого на березі човна. Баклан і далі лежав на спині нерухомо. Тільки голова його поверталася то ліворуч, то праворуч. Він чув і бачив. Він чув незрозумілу мову, суперечку долган, він бачив їх жести, скеровані то до співбесідника, то до втікачів, то до човна, то до річки. Він чув свист вітру і шум вод, він бачив високі хвилі на річці з білими коронками піни. Він чув і бачив, як після недового спорту з наказу старого долгана всі ползли в намет і бачив крізь отвір намету, як цілий клан, від малих дітей і жінок до молодих і старих чоловіків, заліз, мов миші, одно по одному, в спільний хутрянний оленячий спальний мішок. Баклан побачив і свою

сокиру, що одним кінцем леза стреміла в поліні, біля затухаючого перед наметом вогнища, ідкий дим якого трохи захищав зв'язаних від комарів.

Раптом над ним схилилось жовте обличчя з рідкими розсіяними волосинами замість бороди, з закислими ямками приплюснутих повіками чорних очей, в яких жеврів якийсь байдужо-колючий вогник. Чорна костриця волосся, короткий розплюснутий вгору ніс ніби збіглися до вузького лоба. Баклан відчув, що земля пішла з-під нього вниз, а шнур урізався в тіло. Долган перевірив „упаковку“ і підняв за шнур добувку, ніби вгадуючи її вагу. Був задоволений і ласкаво посмінувся, низько нахилившись до Баклана. Від нього пахло горілкою і тютюном, погом і болотним мохом. Ламною російською мовою він сказав, що терпіти хлопцям у мотузках не довго, бо тут недалеко річкою до лапункту Дудинки і — завтра надвечір вони вже будуть дома. Він так і сказав „дома“.

І останній поліз у мішок.

Тихо полярного дня опівночі. Вітер утих і ріка сумирно плескалася у вічному ритмі, як плещуться всі ріки на світі. Як може плещеться в цю хвилину Бакланів Донець і Вовків Дон на Україні. Лише хмарі комарів скристіли з цієї тиші й потухлого вогнища і впили на зв'язаних хлопців.

Комарі примушували Баклана рухатися — і рухатися до сокири, другий кінець леза якої притяг його до себе і звільнив від мотузки. Хлопці діяли блисквично. Знявши з себе шнур, швидко одягли долганські унти, залишивши порвані чоботи, додали до своїх рукавів по одній великій рибі, що лежала вже засолена в бочці, одягли також на себе шкіряно-хутрянні дохи, що не деруться і не промокають так скоро на дощі — і вгору в лозах.

— Стій! — майже скрикнув Вовк. — А сокира?

І він повернув назад, вийняв соки-

Ціава всячина

* В 907 році в морському поході кийського князя Олега проти Константинополя, столиці Візантійської імперії, брало участь 80 тисяч воєнків на 200 човнах.

ру. Тут йому ще прийшла думка взяти рундницю, але на дворі не знайшов, а в намет боявся заходити, щоб не розбудити мисливців. Прямуючи до купів, глянув на два човни — і штовхнув їх у воду. Човни, весело обертаючись навколо себе, пішли за течією.

Хлопці вийшли на горбовиння. Сонце котилось вже по ранішній висхідній лінії на схід, так і не черкнувши обрію. В далині маячила в рожеві тумани гора, що показувала шлях на Ірарку, на південь, а може й на Велику Землю.

В бараку на Коларгоні було тихо, бо й урки вже покинули карти. Тепер спали всі, крім нас трьох. Баклан і Вовк переживали, переповідаючи свої недавні пригоди, а я переживав з ними.

— Найстрашніша на світі річ — люди! сказав Баклан, ніби роблячи якийсь висновок.

— Але й без людей — хана! — поправив Вовк, який часто вживав жаргон урки.

— Ну й що ж ви далі робили? — Ми рішили їх завоювати — люди, — сказав Баклан.

Але тут я мущу стримати себе від спокуси власти в повістярський жанр: в'язні люблять згадувати волю і свою боротьбу за неї. І тут їм, як і мисливцям, не завжди довіряй, бо вони захоплюються і фантазією компенсують свої невдачі та промахи на волі. Тим більше це могло бути тепер з Бакланом і Вовком, коли вони розповідали про свою перемогу над смертю, над пустелею, над людьми, і то розповідали в той момент, коли ця смерть знову схилилася над ними, над усім Коларгонським баракком.

І тому, що пі спогади — не „Тигрлови“, а я — не блискучий повістяр, то тепер лише коротко переповім надзвичайний рейд Баклана і Вовка.

* Після перемоги під Полтавою, в Лебедині 1709 року, москалі закатували 900 чоловік прихильників Мазепи, мордуючи в нелюдський спосіб.